

Opinionsgruppen för säker slutförvaring

2005-12-01

Oss kommentarer kring förslaget till "Kommunikationsplan 2005-2008 för ett eventuellt slutförvar i Östhammars kommun".

Oss har tagit del av det förslag till "kommunikationsplan" som har diskuterats i referensgruppen och som nu har skickats ut inför beredningsgruppens möte den 5 december och vi vill framföra följande synpunkter och kommentarer.

Vi delar kommunens uppfattning att det är en viktig uppgift för kommunen att sprida information kring frågan om eventuell lokalisering av ytterligare ett slutförvar för radioaktivt avfall till kommunen och om projektets inverkan på människor och miljö, men vi anser att kommunen har fler och än viktigare uppgifter.

Vi ställer oss lite tveksamma till kommunens uttalade uppfattning att denna fråga är så komplex "*att goda kunskaper krävs för att politiker och allmänhet ska ha möjlighet att göra ett välförankrat ställningstagande för eller emot ett slutförvar i Östhammars kommun*".

Denna definition signalerar att kommunen ser slutförvarsprojektet i första hand som en teknisk fråga och att eventuella åsikter från de stora delarna av allmänheten som saknar nödvändig kompetens därmed inte är relevanta.

Oss menar att slutförvarsfrågan i grunden är en fråga om ansvar och moral inför våra barn och kommande generationer, en fråga om hållbar utveckling och om synen på det samhälle som vi vill utveckla och sedan lämna vidare. Därför menar vi att diskussionen kring slutförvarsfrågan bör nyanseras och breddas så att även de som har sådana synpunkter, men som kanske saknar tekniska eller detaljkunskaper känner sig välkomna i samtalet och tas på fullaste allvar.

Information

Enligt förslaget till kommunikationsplan är kommunens ambition och målsättning att informationsinsatserna till allmänheten ska utökas och att denna information ska knytas samman med den övergripande kommunala informationen och följa kommunens profil.

Vi instämmer i att informationsinsatserna till allmänheten bör utökas. Vi är osäkra på vad som avses med att "*följa kommunens profil*", och önskar få ett förtydligande. Vi menar att slutförvarsfrågan är så stor och viktig därför att den kan komma att få avgörande betydelse för kommunens framtida utveckling, och att

frågan därför måste få särskild och exklusiv uppmärksamhet i kommunens informationshantering.

Vi tror att kommunen i sitt förslag till kommunikationsplan lägger allt för stor vikt vid kommunens uppdrag att *informera*. Information kan lätt få en passiviserande effekt och därmed bli ineffektiv. Vi menar därför att fokus i stället i första hand bör läggas på att i aktivitetsplanen arbeta för att skapa bättre förutsättningar för dialog, kommunikation och utbyte av åsikter. Först då kan engagemanget kring frågan öka.

En avgörande förutsättning för att skapa dialog är att fokus i slutförvarsfrågan flyttas från tekniska aspekter på säkerhet, metod och lokalisering till frågor om vårt ansvar för miljön, ansvar för kommunens framtid och ansvar för våra barn och efterkommande. Det är med stor säkerhet dessa aspekter som kommer att avgöra hur flertalet kommer att ställa sig vid en eventuell framtida folkomröstning.

Informationens innehåll

I förslaget listas fyra punkter som anses utgöra *grundbultarna i kunskapsförmedlingen*. Dessa punkter handlar om frågor som SKB AB redan har uppdraget att redovisa och informerar kring. Vi ifrågasätter därför varför även kommunen ska ta på sig ett pedagogiskt uppdrag vid sidan om SKB AB och tillsynsmyndigheterna. Kommunens roll som representant för allmänheten och som eventuell mottagare av kärnavfall innebär ju helt andra perspektiv än vad dessa aktörer har: Till skillnad från avfallsbolaget och myndigheterna så får ju kommunen och dess invånare bära samtliga konsekvenser av förvaret, såväl nu som i en mycket lång framtid. Detta borde rimligtvis rikta fokus just på kort- och långsiktiga miljökonsekvenser. Vi menar att kommunen i första hand ska verka för att öka debatten och fånga upp allmänhetens åsikter och frågor kring aspekter på slutförvarsfrågan som ligger utanför avfallsbolagets uppdrag, ambition och intressen.

Kommunikationsmål

Punkt ett, att förtroendevalda ska ha god kännedom om platsundersökningen och den tänkta metoden.

Vår kommentar är att den informationen hela tiden finns tillgänglig via SKB AB. Vad som saknas och vad som våra förtroendevalda bör kunna kommunicera med allmänheten, det är andra *icke tekniska* aspekter på projektet. En förhöjd ambitionsnivå från kommunens sida måste innefatta även detta.

Punkt två, att även kommunens allmänhet ska ha god teknisk kännedom om projektet och dess effekter på kommunen.

Vår kommentar är en upprepning av vår tidigare presenterade inställning att de tekniska aspekterna får för stort utrymme och att detta orsakar att många distanserar sig från frågan. Detaljerade tekniska frågor är inte relevanta för bedömningen av miljökonsekvenser, vilka som sagt kan beskrivas och bedömas på en funktionell nivå. Kommunens målsättning bör skilja sig tydligare från bolagets.

Punkt tre, att eleverna ska få god information om platsundersökningarna.

Vår kommentar är att SKB AB nu är den enda aktören som har självklart tillträde till skolorna och därför får eleverna redan den information som åsyftas. Vad som krävs är att även andra aspekter på frågan ska få samma status och självklarhet i kommunens skolor, och där har kommunen ett avgörande ansvar.

Punkt fyra, att skapa dialog med målgrupperna.

Vår kommentar är att detta är den absolut viktigaste uppgiften som kommunen har.

Budskap

Skrivningen i förslaget till kommunikationsplan är något otydlig, men vi uppfattar texten som att kommunen med sin kommunikationsplan vill nå ut med budskapet till allmänheten att man (kommunen) strävar efter ett så bra underlag som möjligt från platsundersökningarna i fall att SKB AB väljer att lokalisera slutförvaret till Forsmark. Ett annat budskap att sprida är att kommunens förtroendevalda har en viktig roll i tillståndsprocessen.

Vi menar att kommunen i sitt förslag till kommunikationsplan signalerar ett allt för ensidigt fokus på platsundersökningar och tekniska aspekter av slutförvarsprojektet och på kommunens egen roll.

Oss anser att Östhammars kommun i sin kommunikationsplan i stället bör flytta fokus till allmänhetens betydelse för en trovärdig och ansvarsfull kommunal hantering av slutförvarsprojektet.

Budskapet i en kommunikation med allmänheten bör därför vara att kommunen strävar efter att fånga upp allmänhetens oro, tveksamheter, stöd och frågor. Vidare att skapa förutsättningar för att allmänheten ska bli delaktig i processen och därmed i en kommande folkomröstning kunna ta ställning till om de vill att kommunen ska ta ansvar för ett så stort nationellt och internationellt projekt eller inte.

Kommunikationsstrategier och tänkbara media

Strategin bör vara att skapa ett klimat för dialog där alla åsikter är välkomna och lika mycket värda, oavsett kunskapsnivå, för att på så sätt undvika att exkludera merparten av kommunens innevånare från diskussionerna.

Kommunens målsättning bör utvidgas till att, utöver spridning av information kring platsundersökningarna till förtroendevalda, fokusera på att skapa en öppen debatt kring slutförvarsprojektets alla aspekter.

Alla tillgängliga media bör användas utifrån en fastslagen målsättning. Förslagsvis kan extern kommunikationsexpertis anlitas för att finna nya strategier och vägar att höja engagemanget bland allmänheten så att kommunpolitikerna får ett så brett och väl förankrat underlag som möjligt vid ett ev. framtida ställningstagande till en lokalisering till Forsmark.

Österbybruk

Guy Madison / ordförande

Oss – Opinionsgruppen för säker slutförvaring

Box 78
748 21 Österbybruk
Telefon: 0295-201 01

Org.nr: 81 73 01-5333
Postgironr: 461 80 13-9
e-post: oss@avfallskedjan.se
www.oss.avfallskedjan.se